
Juleprædiken

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Juleprædiken	4
Juleaften 1921	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Juleprædiken

Juleaften 1921

Prædikedag Juleaften 1921

Prædikedato 24. december 1921

Prædiketekst Lukas 2,1-20

Prædikested Landet Kirke på Lolland

Prædiken ID P241221-01

Kilde KMF-nr. 72.09.01 (Trykt og udgivet 1947)

Naar jeg skal tale til jer denne højhellige Aften, Aarets største og skønneste, o, kunde jeg da lægge i min Stemme al den Inderlighed og Glæde, de frommeste Kristne igennem to Aartusinder har følt, naar deres Tanker i Julekvældens Stilhed lejrede sig om Krybben i Betlehems Stald? Kunde jeg da sige det, saa jeg selv blev grebet af det, og saa I forstod det, at i denne nat brød Miraklet ind i Menneskenes graa Hverdagsliv, at den almægtige og evige, af hvis Hænder Stjernernes Tusindetal sprang ud i Verdensrummets Uendelighed, og paa hvis skabermægtige Ord vor lille Klode fyldtes med myldrende Liv, at han i denne Nattetime Jøderne til Forargelse og Grækerne til Daarskab iførte sig Kød og Blod, blev lig det ringeste af hans besjælede Skabninger, ja, den ringeste af de ringeste, fornærede sig og tog et Spædbarns Skikkelse, svøbtes og lagdes i en Krybbe! Mægtede jeg at brænde jer ind i Sjælen, at fremfor ørkesløs Blammer om Dogmer og forargelig Strid om Jomfrufødsel gælder det tifold mere om atter at vinde den skønne og frejdige Juleglæde, der fyldte vore Hjerter, dengang vi var Børn. Det var ikke det festlige Bord med den hvide Dug og de fulde Fade og de klare, skinnende Lys, det var ikke det, at Far eller Mor med usædvanlig Højtid foldede deres Hænder og sagde Bordbønnen højt, det var end ikke Juletræet med Pynt og Godter eller Gaverne, der fulgte efter — alt dette var godt og hørte med. Men det, det kom an paa, det egentlige og bærende det var — ja, hvad var det? Og hvor ved jeg, hvor mange af jer, der har haft det paa samme Maade som jeg. Men for mig var det egentlige dog det, at Jesus blev født i Aften, det laa som en rig, stor lykke i mit Sind, jeg kunde hoppe om i Stuen derhjemme, Gudskelov, nu var det Juleaften igen, jeg hørte som Nissernes Puslen i Kroge, og det skinnede mellem Juletræets grønne Grene som af klare Øjne, Englenes var det, Englene, som den kære Fader i Himlene havde sendt til Opager, ja, og til Landet og Ryde og hele Lolland og Danmark og videre

ud, sendt dem hid for at melde, at Guds Velbehag var over Mennesker, at freden var naaet til Hjerterne og at trods Djævel og Synd og Sorg vilde den Time dog komme, da Æren alene blev Guds i det højeste, saa vidste jeg da, jeg ikke behøvede at frygte, om Mørket end keged gennem Ruderne og Stormen ruskede udenfor; hvad var der at frygte, naar Englene var i Stuen, hvad skulde et Menneske frygte under Guds Varetægt. Og da jeg saa blev noget større og smagte Forstandens bitre Frugt og hørte dem sige, at det var umuligt, at der kunde fødes et Menneske, der havde en Kvinde til Moder, men ikke en Mand til Far, saa spurgte jeg dem, om de ikke vidste, at intet var umuligt for Gud; og naar de lo ad mit Spørgsmaal, fordi de tit ikke troede paa Gud, saa bad jeg dem vente med at le, til de kunde sige mig, hvor det første Menneske her paa Jorden da var kommen fra. Saa blev de tause, og saa sagde jeg stille: “Har Gud engang kunnet sætte en uavlet Mand, var det saa saa daarlig en Tanke, om han gjorde det end engang.”

Og atter svarede de intet, men jeg saa op til Stjernerne, disse evigt blinkende Stjerner, om hvilke de heller ingenting ved. Saa blev jeg da ked og led ved deres Mangel paa Viden og deres altid usikre evindeligt famlende Tvivl, og det gik mig som Christoforus, hvis Historie I maaske kender, men som dog er skøn nøk til at høres mere end eengang.

Christoforus var ung og mandig. Hans Sind var samlet, hans Vilje een: den stærkeste vilde han tjene. Saa gav han sig under en mægtig Konge, hvis Navn lød med Hæder saa viden om. Ridderlig var Christoforus ved Hove og aldrig bange i Kamp. I Ledingsfærd som i Fredstid stod han sin Konge nær, og saadan saa han en Dag, da Djævelens Navn blev nævnet, at Kongen slog [Kors] for sig. “Hvi gør du det?” spurgte han og fik til Svar, at Kongen frygtede Djævelen. “Ej, er da Djævelen større end du!” udbrød den unge Kæmpe, forlod sin hidtidige [Herre] og fandt uden Søgen Djævelen, thi han er nem at finde. I hans Tjeneste gav han sig da; thi den stærkeste vilde han tjene. En Dag red de sammen hen ad en Vej, og pludselig sporede Djævelen og red i en stor Bue forbi et usseligt Trækors.

“Frygter du det?” spurgte Christoforus, og da maatte Djævelen bekende, at han, der engang havde hængt paa Korset, var mægtigere end han. Saa begyndte Christoforus at søge Jesus, thi den mægtigste vilde han tjene. Men Aarene led, han søgte og søgte, men Jesus fandt han ikke. Da traf han en gammel Mand, der gav ham det Raad, at han skulde tjene sine Medmennesker; thi saadan tjente han Jesus bedst. Lydig tømrede Christoforus sig en Hytte ved et Vadested, og Dag og Nat bar han paa sin Ryg Folk over den rivende Strøm. Et trættende, et kedsommeligt Arbejde. Mange sagde ham næppe Tak, ja,

stundom fik han vel Utak til. Han, der engang havde hjulpet en Konge at styre et udstrakt Rige og tilbragt en Ungdom med Daad og Bedrift, han, hvis Manddom var gaaet med sælsomme Eventyr og Spil og Klang hos Verdens muntreste Herre Djævelen, han maatte gaa som en ynkelig Slave, et Trækdyr Dag ud og Dag ind.

Men han holdt ud: hans Sind var samlet, hans Vilje een: den mægtigste vilde han tjene. Og saa en Dag kom der et Barn til hans Hytte og bad om at sættes over. Men da han var naaet midt ud i Floden sank han næsten i Knæ, saa tungt blev Barnet, han bar. Vaklende, dødtræt naaede han den næste Bred, men usigelig Fryd fyldte hans Sind, da han lyttede til Barnets Ord: "Christoforus! Verden har du baaret paa dine Skuldre i denne Nat; mig har du baaret, og jeg er den, der bærer Verden; thi jeg er den Herre, du tjener, Tilværelsens stærkeste Drot. Du gode og tro Tjener, du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget. Gak ind til din Herres Glæde!"

Ak! det gik mig som Christoforus, skønt mit Sind ikke var samlet og min Vilje ikke een. I mine bedste Stunder var det mig visst og klart: den mægtigste vilde jeg tjene. Og fra jeg var lille bitte og just havde lært at sanse og indtil denne Time, da jeg staar her og holder Juleaftensprædiken til jer, har det været min dybeste Forvisning, min atter og atter tilbagevendende Tro, at Verdens mægtigste Herre var et krybbelagt Svøbelsesbarn. Og naar jeg har set ind i Barneøjne, synes jeg tit, jeg har fattet, at Tanken ikke var saa forrykt endda: at Verdensubesmittethed og hellig Uskyld er Jordens stærkeste Magter; for det raaeste, Herodes den Store gjorde, var ej, at han lod sin Hustru dræbe, skønt en Hustrumorder er afskyeligere end de fleste; ejheller, at han lod sine Sønner henrette, skønt en unaturlig Fader er en Rædsel paa Jorden; men det var Barnemordet i Betlehem, en af hans sidste Regeringshandling, 2 Aars Dreng og derunder, revne fra Moderbrystet, gennemtvungne af Sværd, eller pandeknuste mod Klippe.

Ak! vi er blevne voxne, og vor Fantasi er svækket og skæmmet og plettet. Vore Øjne kan ikke mere straale i Julelysenes Skær, som da vi var Børn, og den dybe Længsel kan ikke smelte vore Hjerter ved Evangeliets Julebudskab, som da vi hørte det første Gang. Af Kundskabstræets Frugter har vi plukket og af Barndoms Paradishave er vi drevet ud, og der er ingen Vej tilbage, Lyset derinde fra skinner vel endnu ud til os, gennem vore Børns

glade Øjnes Porte, gennem vore egne Barneminders Porte, men der er ingen Vej tilbage, Eftertankens Kerub med den modne Alders Jernsværd spærrer os Vejen og vil ikke gaa til Side. Maa vi da fortvivle her uden for, i Kulden og Mørket, paa Vagt i Hverdagsnattens Vinterfrost? Nej, Venner, nej, for ser I ikke Glansen hist ovre og hører I ikke Stemmerne, det er Virkelighed, ikke smukke Historier og Ammestuesnak — hør dog en fjern, dæmpet Stemme, der synger: “Frygter ej; thi se, jeg forkynder Eder en stor Glæde!” Og saa et fjernt, fjernt Kor af bløde Kvindestemmer: “Ære være Gud, Ære være Gud i det højeste.” Og igen den første Stemme, men nu meget nærmere: “Eder er i Dag en Frelser født.” og Koret[s] endnu dæmpede, men stærkere: “Fred paa Jorden, Fred paa Jorden!” Og nu ganske nær den første Stemme “I skal finde et Barn, svøbt, liggende i en Krybbe!” Og nu lyder der Vingesusen omkring os, det drypper med Ild fra Himlen, blændende Klarhed lægger sig om os: Engle, Engle i jublende Kor: “i Mennesker Velbehag. Ære være, Ære være, Ære være Gud i det højeste. Fred, Fred, Fred paa Jorden, i Mennesker Velbehag.” Saa iler vi hastigt til Betlehem. Vi ser næppe de knælende Konger, hører kun fjernt Æslernes Brægen og Menneskers travle Mumlen, mærker knap den døvende Vellugt, der stiger fra Røgelseskarrene, vort Blik strejfer kun den unge, blege Kvinde, der bøjer sig over Krybben, og den gamle Mand med det ængstelige og underligt usikre Blik, han, der varligt støtter hende. Thi der, svøbt i Pjalter, liggende paa Halm, smiler et lille buttet Barn os i Møde, et Barn med Øjne, hvis Lige Verden aldrig har set. Vi kan ikke tale og Taarer dugger vore Øjne, saa vi knap kan se, vi vover ikke at røre den lille rosenrøde Haand; vi knæler blot stille og andagtsfulde, knæler for en lille ubetydelig Jødepiges nyligt fødte Barn, knæler i Æselsgødning og Staldlugt, men Konger knæler ved vor Side, og Engle hvisker omkring os, og vi ved, at der lyttes i Himlen, at der smiles i Dødsriget, ja, vi synes gennem Slør at skue Himlen aaben og se Gud Herrens gode Fadersmil, hvor Profeterne flokker sig om ham, hulkende i befriet Forventning, og Davids Fingre sitrer langs Harpens dirrende Streng. “Det er sket, det er sket! Ære være Gud i det højeste!” og da bryder en mægtig Stemme igennem: Evangelisten blandt Profeterne taler, saa selv Gud lytter: Det Folk: Det Folk, som vandred i Mørke, skuer et herligt Lys, over dem, som boede i Dødens Skygge, straalere et herligt Lys; thi et Barn er født os, en Søn er os given, og Fyrstendømmet skal være paa hans Skuldre. Der skal opgaa et Skud af Isaj Stub, og en Kvist af hans Rødder bære Frugt. Han skød frem som en Kvist for Guds Aasyn, som et Rodskud af vandtør Jord. Han skal saares for vore Overtrædelser og knuses for vore Misgerninger. Straffen lægges paa ham, at vi kan faa Fred, og vi finder Lægedom ved hans Saar. Og pludselig kommer Kong Sauls bøjede Skikkelse med det tvivlfurede, forgræmmede Ansigt tungt skridende hen imod David. David ser op, og hulkende falder de to hinanden om Halsen, Israels første Konger, Herrens Salvede, David og Saul.

Ser vi galt? Drømmer vi for vidt? Er det smukke Ord og dejligt Digt? Ja, det er dejligt Digt, dobbelt dejligt fordi det er sandt. Vi ved, det er sandt, for vi har lært det i Barnets Øjne, og større Visshed kan et Menneske [ikke] faa. Det skal holde os oppe i

Hverdagslivets mange triste Nattevagter, nu vender vi os og gaar roligt ud i Kulden og Mørket igen, lad kun Julen svinde, naar det blot engang har været Jul, naar vi blot en eneste Gang i vort Liv har set ind i Krybbebarnets Øjne og faaet vore Synders Forladelse gennem hans uskyldige Smil: Eja, Gud vil rense vort Hjerte, aftørre vore Taarer, give os Glæden i sin Himmel, hvis vi gik ind i Stalden og ikke blev paa Marken, hører I, hvis vi ikke blev derude, hvad enten det blev i Julenattens Kulde eller i Juledagenes Festlighed, hvis Julen blev os mere end et Paaskud til Gilde, blev os Fornyelsen af det gamle Evangelium: Syndernes Forladelse, Kødets Opstandelse og det evige Liv, blev os ved Jesusbarnets Fødsel i Sjælen, saa vi mærker, han er til Stede, mærker det, som de troende Katolikker ved Nadveren, naar den lille Klokkes Klingen forkynder, at nu forvandles Brødet til hans Legeme, nu kommer han selv, deres julefødte og langfredagskorsfæstede, deres paaskeopstandne og pinsehimmelfarne Drot i sin Helligheds rene Majestæt — saadan som de føler det, naar de bøjer sig i skælvende Ærefrygt til Jorden, som jeg har set det i tyske Kirker — ja, saa Julen ved Jesu Fødsel i Sjælen under Helligaandens Virken til Gud Faders Ære blev os en

GLÆDELIG JUL!